

Liptál ve fotografii

Obecní úřad v Liptále hodlá v letošním roce vydat knihu Liptál ve fotografii. Jednalo by se o výběr nejaktuálnějších a nejzajímavějších fotografií (černobílých i barevných), zachycujících život v naší obci od počátku fotografie až po současnost. Kniha bude rozdělena do kapitol (obec, církev, školy, zájmové a společenské organizace, podniky, příroda apod.) obdobně jako historická publikace o Liptálu (vydaná 1994) s tím rozdílem, že zde by převažovala fotografická část stručně doplněná o vybrané letopočty a texty.

Vydání knihy bude hrazeno (věřme, že se to podaří) z finančních prostředků získaných za umístění reklam místních podnikatelů a firem v této knize (cena jedné reklamy bude 2 500 - 30 000,- dle rozsahu).

Rádi bychom při této příležitosti požádali o pomoc a spolupráci i Vás, naše spoluobčany. Chtěli bychom Vás poprosit, aby jste se podívali do svých rodinných alb a pokud by jste našli nějaké zajímavé a vzácné fotografie, aby jste nám je s laskavostí na krátkou dobu zapůjčili. Dále, pokud by chtěl někdo z občanů pomoci a finančně se podílet na vydání této ojedinelé publikace, může se blíže informovat na obecním úřadě. V praxi to bude znamenat například, že za darovaných 1 000,- Kč obdrží dárce jeden výtisk této knihy zdarma a jeho jméno bude uvedeno na stránkách této knihy ve jmenovém seznamu dárců.

Věříme, že příprava a vydání této knihy nalezne pochopení mezi liptálskými spoluobčany, podnikateli a firmami a že se nám podaří společně vytvořit dílo, které bude dokumentovat radostný, ale mnohdy i nelehký život naší obce.

Miroslav Vaculík, starosta

Fotbalové mužstvo z šedesátých let

Sběr starého železa Informační zpravodaj

Od úterý 14.4. do 17.4.1998 bude v naší obci proveden sběr starého železa. Žádáme občany, aby železo uložili do kontejnerů, které budou připraveny na Špici, ve středu obce u požární zbrojnice a v dolansku u Matochů

Obecní úřad v Liptále připravuje vydání Informačního zpravodaje, kde budou mimo jiné uvedena i nová telefonní čísla v obci Liptál. Pokud si někdo z občanů nepřeje, aby jeho telefonní číslo bylo v tomto seznamu uveřejněno, nechť to oznámí do konce dubna 1998 na obecní úřad.

Občanské průkazy - upozornění mládeži narozené v roce 1983

Nejméně 2 měsíce před dovršením 15 let se dostavte na Obecní úřad v Liptále (úřední dny pondělí a středa, 7.30 - 17 hodin) k vyplnění 2 ks „Příhlašovacích lístků pro trvalý pobyt“, které jsou nezbytně nutné k vyřízení občanského průkazu na Policii Vsetín. K vyplnění s sebou vezměte rodný list.
Jana Vráblíková.

Letní kino v Liptále

Zveme tímto na 1.promítání
Letního kina v Liptále
- v neděli 7. června 1998.

S přesným programem Vás seznámíme v dostatečném předstihu obvyklou formou.

Liptálský zpravodaj vydal Obecní úřad Liptál 7. dubna 1998. Sazba: Nadat plus Vsetín tel.: 0657/611868, Tisk: TISK TG Lanškroun, tel.: 0467/586 115, 2720. Uzávěrka příštího čísla 20.6. 1998.

LIPTÁLSKÝ zpravodaj

LEDEN - BŘEZEN 1998

V dnešním čísle najdete:

- Bolestný a hrdinný život J.A.K.
- Informace z jednání obecní rady
- Informace z jednání obecního zastupitelstva
- Společenská rubrika
- Od velikonoc do letnic
- Liptál ve fotografii

Věřím i já Bohu,
že po přejítí vichřic hněvu,
hříchy našimi na hlavy naše uvedeného,
vláda věcí tvých k tobě
se zase navrátí, ó lide český.

Jan Ámos Komenský

28.3. 1592 - 15.11.1670

BOLESTNÝ A HRDINNÝ ŽIVOT JANA AMOSE KOMENSKÉHO

Zavřel oči a hluboce vdechl.

Ano, i kdyby ho sem přivedli se zavázanýma očima, jistě by uhodl, kde je. Temné šumění smrků, mech měkce se prohýbající pod kroky, důvěrné oslovení ptáků ... Výdech země byl najdnou tak teplý, jako když se rozkrojí pecen čerstvého chleba. A Jan Amos zřetelně cítil: jsem doma. Spadlo z něho úsilí posledních hodin cesty, napětí, které ho provázelo pohraničními stezkami, a on s úlevou vnímal blažený pocit návratu. Proto všechno klopem zavonělo pronikavěji, známě a na přivítanou.

Odhodil vak a hůl a unaven vzrušením klesl na žulový balvan. Slyšel tlouci své srdce.

Co opouštět? K čemu se vracel? Co mu přicházelo vstřícně?

Rodná Morava byla ještě daleko, za Prahou a celými Čechami, ale až sem na hranice mu vyslala poselství v křivých větvích tmek, rozkvétajících chumáči bílých hvězd. Když vdechl jejich sladkohořkou vůni, jako by se nachýlil k svému dětství.

Chtěl si je přivolat. Ale jak se na ně zahleděl do minulosti, jako by se rázem celé skrylo do dýmu požárů.

První léta, kam až nejdále dosáhnou vzpomínky, byla krásná, vyzlacená péčí a láskou rodičů. Otce si v Uherském Brodě všichni vážili a on vnášel do rodiny kázeň, ale také dobrotivou laskavost, jak ji mezi sebou pěstovali členové jednoty českých bratří. Zlý osud však číhal a zasáhl pokojný život zákeřným bleskem. Nikdy nezapomene Jan Amos na chvíli, kdy do vlhké a hluboké jámy na hřbitově klesaly rakve s těly otce a matky. Nebylo to téhož dne, ale přece tak krátce za sebou, že oba okamžiky ve vzpomínce nerozlučně splynuly. Bylo mu tehdy sotva dvanalet. Kázali mu o boží vůli a o křesťanské pokoře, ale on prchl daleko od lidí, do příkopu za městskou branou, aby se tam vyplakal, aby aspoň do hluché, němé a přece soucitné země všeptalchlapeckou lítost.

Odloučili ho od sester, bylo veta po krásném rodinném životě. Sirotky Jana si vzala teta do Strážnice a tam chodil do školy. V jediné třídě se namáhal učitel s žáky různého věku, učil je číst a počítat, nejčastěji s nimi zpíval žalmy. Ze samotářského smutku a z nenávisti vůči neštěstí, které ho pronásledovalo, rodila se v Janovi nejasná zatím touha dovědět se o světě a o životě co nejlíp, aby mohl pochopit, proč člověk musí podstupovat tolik trápení a jak nad ním může lidská mysl zvítězit. Ale v této škole byla cesta k vědní tmitě. Oč líp mu dovedl otec od-

povídat na zvědavé otázky! Ve škole jako by si umínili touhu po vědomostech v žácích udusit.

Protože byl neustále jedním z nejlepších žáků, protože prožitá neštěstí ho učinila vážným a nespokojenost s osudem mu vnukla dychtivost po vědě, poslala ho jednota s několika jinými mladíky na vysokou školu v Herbomu, která pod vládou rodu Oranžského a za mocného vlivu nizozemské vzdělanosti měla jak dobrou pověst, tak vynikající profesory.

Komenský byl za dobrodiní mocných z jednoty vděčný. Uherští nájezdníci vypálili také dvůr, který mu otec odkázal a z něhož šel dosud plat na výchovu. Z otcovského podílu mu zůstala jen část polností, které spravovaly jeho sestry, a vinohrad u Blatnice, který míval rád otec a k němuž i Jan Amos lnul. Jinak měl jen několik knih, na které si ušetřil, a pevnou vůli, že svědomitostí splatí těm, kdo mu důvěřovali.

S tím odhodláním opustil před čtyřmi lety vlast.

Nyní se vrací. Je rok 1614 a blíží se k svému dvaadvacátému roku. Stane před těmi, kdo ho vypravili na studia. Může se jim podívat s klidným svědomím do tváře? Využil času a všech možností během let strávených na cizích universitách?

I když v Herbomu vládla přísná kázeň, bylo pro mládí toužící po volnosti dost příležitosti, jak se rozptýlit a rozjařit. Škarohlídem Jan Amos nebyl a ani přátelé z Čech, ani mladí cizinci, kteří se teprve jeho přáteli stali, nemohli si stěžovat, že by projevoval málo družnosti. Učit se nazpaměť poučkám, z nichž jedna často mířila proti druhé, bylo mu protivné: vůbec se nevynášel tím, čemu se naučil z knih, dovedl o všech těch učenostech mluvit prostě a s vtipem, často dokonce pochyboval o tom, co jiní bezmyšlenkovitě přijímali.

Občas se sám podíval, co mu vkládá do duše tolik ne pokoje. Někteří z jeho známých byli opravdu zbožní: přijímali svůj život, jako by jej četli z Písma, a jejich pokora byla zároveň pýchou, neboť si byli jisti, že právě pro ně se všechno děje, jak se děje. Jiní byli ukázněni a pilní: naslouchali přednáškám, odříkávali pravidla, shromažďovali vědomosti. Ale Jan Amos nedovedl přijímat život jako ti první a studium jako ti druhí. Jeho duch byl stále v neklidu a nutil ho zamýšlet se, vážít, nedůvěřovat.

Někdy se mu ve snu opakovalo podivné vidění, proto snad, že často uléhal s myslí rozrácenou četbou a vlastními dohady. Zdálo se mu, že vidí před sebou svět jako pláň ponořenou do tmy. Na té pláni však byl život: lidé se klaněli k svým úkolům, pracovali, vykonávali řemesla, dělali na polích. Ale občas jako by zazářilo do tmy světlo. To povstal muž, obrátil tvář na niž padl paprsek shůry, k nebi, promluvil a ukazoval lidem na cesty skryté dosud v temnu. Jiní muži ozbrojovali v šeru světa oči dalekohlednými skly, aby se pokusili vyrvat nebi tajemství hvězd, jiní mířili tekutiny v křivkách, jiní prohlíželi člověka a báдали nad kostmi a cévami jeho těla, jiní konečně kladli čelo do dlaní a zamýšleli se a trýznili mozek úvahami. Ale všichni, kteří tak vcházeli do souboje s rozličnými tajemstvími přírody a světa, ukazovali lidstvu, že svět sahá dál, než se domnívalo, a čím jich bylo víc, tím bylo na temném světě jasněji.

Jan Amos byl na všechno zvědav. Naslouchal přednáškám mladého profesora Jana Jinřicha Alsteda ne jako učitele, ale jako dobrého přítele, jenž mu radil, jak nejsnáze obsáhnout všechno vědění a spojit je v systém: od něho se také učil posilovat paměť výpisky z knih. Náruživě sbíral zprávy o tom, jaké nové objevy která věda přináší a jak se lidé blíží rozluštění záhad, které skrývá příroda. Studoval Aristotela. Seznámil se se vším, co podávala tehdejší fyzika. Nespokojil se však tím, že vynikl v disputacích: považoval způsob vyučování za zdoluhavý a nesouvislý. Se zájmem sáhl po spisu německého reformátora Wolfganga Ratkeho, který přicházel s požadavkem všeobecného vzdělání, a to v mateřském jazyce. Janu Amosovi to potvrdilo, nač sám mnohokrát myslil.

Jan Amos dobře znal prosté lidi své země, mezi nimiž vyrostl. Věděl, jak jsou přemýšliví i dobrosrdeční, jak milují svůj skromný domov i pokojný život v něm, jak jsou vnímaví a touží po poučení. Chtěli poznat a vyznávat pravou křesťanskou víru, protože doufali, že jim přinese i lepší život. Ale pán pod obojí se v jedné věci příliš nelišil od pána pod jednou: oba svomě pohrdali poddaným lidem, jehož úkolem mělo být jen pracovat a poslouchat: až na malé výjimky sdíleli názor, že vzdělání bývá často nebezpečnou branou k pokušení. A tak nízký selský stav, ač z něho už vzešlo tolik vzácných mužů, byl ponechán bez soustavné péče. Česká řeč se ztrácela pod přívalem němčiny a latiny a kdo se nedostal do latinské školy, měl pramálo možností dovědět se něco o světě.

Někdy o tom hovořival se svými přáteli na universitě. Ale jak bys jim chtěl vypovědět věci, divili se, pro něž český jazyk nemá ani názvy? Jak bys chtěl vyjádřit myšlenky, na které stačí jen latina? Pochybovali, nevěřili. Ale Jan Amos znal literaturu minulosti a věděl, že se vždycky snažila mluvit jazykem srozumitelným lidu. Tak básnila, vyprávěla, zpívala. Tomáš ze Štítého dokázal česky rozvíjet nejhlubší úvahy lidskosti. Husovy knihy zasahovaly do života a vedly do boje. I nyní šlo o to, aby se podílu na vzdělání dostalo všem, i nejprostším. A Jan Amos, právě proto, že žil tolik let mezi lidmi, kteří se uměli česky smát, hně-

vat, hádat, radit i modlit, naučil se dobře ovládat mateřskou řeč a nepochyboval o ní.

A tak vlivem opovržení a odsudků zrodil se v něm úmysl, který rostl a mohutněl, až se nakonec pevně zakořenil v jeho duši: sestavím slovník. Sestavím veliký slovník česko-latinský, v němž dokážu, že čeština dovede vyjádřit všechno, co učená latina. Poklad jazyka českého, říkal v duchu svému budoucímu dílu. Poklad - protože do něho shromáždí všechny vybrané kameny slov, klenoty pokradel a úsloví, jemné spony výrazů a obratných rčení. Poklad - protože až jej zjeví české veřejnosti, oslní ji zářívabou i pýchy a všichni poznají, že česká řeč není jen volání vozků, motlitba stařen a písnička dětí, ale že je to jazyk dobře připravený, aby vypověděl všechno, co je na tomto božím světě krásné a hodné lidského pojmenování.

Nedávno mu bylo teprve jedenadvacet let. Ale Alsted nebyl o mnoho starší a kam dospěl svou neústupnou pílí! Přinutím se k ní také, umiňoval si Jan Amos. Oslavím tak památku rodičů, bude to můj vděk jednotě bratrské, dám tím najevo, jak jsem hrdý na to, že jsem Čech.

Velké úmysly, kterými se v duchu zabýval, mu dodávaly nových sil. Někdy se obviňoval, že není dost zbožný a pokorný. Ale ač se skláněl před moudrostí a zjevením Písma a před Kristovým učením, vzrušovala ho odvaha vědeckých výzkumů a toužil zúčastnit se boje proti nevědomosti.

Když pak přišlo jaro a čas návratu do vlasti, neměl Jan Amos čím zaplatit foimanům. Ale rád chodil pěšky: tvrdil vždy přátelům, že takový pohyb utužuje zdraví těla, přináší nečekaná setkání s lidmi a poznání přírody a také myšlenky že plynou při chůzi lehčeji. Svěřil tedy své zavazadlo druhům a vzal si s sebou jen několik nejnütnějších věcí: ale přidal k nim i drahocenný svazek Kopemíkova rukopisu, na který si výrazně zapsal den, kdy jej získal.

Prošel několik set kilometrů zpáteční cesty do vlasti, oči bystré pro jamy zázraky, mysl radostnou, vůli stále pevnější. Občas ho svezl vlídný vozka: ale před hranicemi sestoupil a došel už sám.

Stanul na hřebenu, z něhož se mu otevřel pohled do Čech.

Pozdravil se se vzpomínkami z dětství, ohlédl se zpět, rozloučil se s učiteli a s léty studií. Připomněl si velké úkoly, které ho doma čekají.

Sklonil tvář k sepjatým dlaním a vroucně se pomodlil.

Pak opět sáhl po vaku a po holi a rázně vykročil.

(Úryvky z knihy Františka Kožíka Světlo v temnotách)

Informace z jednání Obecní rady v Liptále

❖ Starosta seznámil přítomné s vývojem přípravy plynofikace obce. Obcí byl podepsán dodatek smlouvy č.2 s Bářskými projekty Val. Meziříčí o rozšíření mandátní smlouvy na dokončení dosud nevyřízených vyjádření vlastníků pozemků souvisejících s plynofikací obce. Dle informací Ing. Chytila 9 vlastníků podalo záporné vyjádření, 53 vlastníků se dosud nevyjádřilo. Je nutné vlastníky pozemků navštívit osobně a jednáním pokud možno dospět k pozitivnímu řešení. Dojde k navýšení fin. prostředků cca o 28 000,- Kč.

❖ Na žádost ředitelky ZŠ Mgr.Věry Halové, navýšení rozpočtové položky na provoz ZŠ na částku 1.400.000,- Kč, př. č.3, byl diskutován problém financování ZŠ:

a) členové OBR jsou si vědomi navýšení cen energií tak i povinnosti obce financovat základní provoz školy. Jsou navržena úsporná opatření viz. záp. č. 38, bod č. 6 a,b,c,d. OBR ukládá situaci měsíčně ve spolupráci s vedením ZŠ sledovat, problémy s financováním řešit operativně ihned. b) v této spojitosti se členové OBR společně s členy OZ zamýšleli nad problémem využití II. nadzemního podlaží levého bloku ZŠ, případně využití tohoto podlaží i pro potřeby Mateřské školky. OBR ukládá vypracovat studii případného využití bloku pro potřeby MŠ.

c) Starosta obce seznámil přítomné se záporným stanoviskem Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 30.10.1997 pro vysílání programu TV Prima v naší obci. OBR pověřuje starostu dalším jednáním v této věci

❖ Starosta obce informoval členy OBR o záměru vydat knihu fotografií o Liptále. Rozpočet cca 250 - 300 tisíc Kč,-. Finance na tuto knihu by byly sdružovány prostřednictvím darů a případných reklamních logů podnikatelů a firem zveřejněných na stránkách této knihy. Financování knihy bude probíhat mimo rozpočet obce.

❖ Římskokatolická církev prostřednictvím dopisu požádala o finanční příspěvek na domalování obrazu Křížové cesty. Jde o náhradu obrazů zcizených v lednu 98 z kostela sv. Michaela v Liptále. OBR schválila finanční příspěvek na tuto akci ve výši 5.000,- Kč.

❖ Starosta obce informoval o povinnosti zpracovat „Povodňový plán obce“. Pro jeho zpracování je nutné vytypovat zátopové oblasti v obci, vypracovat seznam ohrožených staveb s jejich technickým popisem, doplnit údaje z oblastí hydrologie povodí Rokytenky. Zde je nutná spolupráce ze Správou toků ve Valašském Meziříčí, Ostravě. Část údajů bude poskytnuta OkÚ Vsetín.

❖ Starosta obce informoval o dopise Policie ČR DI Vsetín, „Rychlostní limity v obci“. Jde o předložení návrhu k posouzení a projednání v OZ.

V současné době DI nedoporučuje omezení ani zvýšení stanovené rychlosti v naší obci. U silnice I. a III. třídy, označené značkou D 38a - Obec, bude ponechána rychlost jízdy 50 km/hod).

To však nebrání tomu, abychom si jako správci místních komunikací v obci nenavrhli rychlost jízdy na nižší hodnotu (např. 30km/hod.), což je standardní postup. Toto je nutno konzultovat na DI ve Vsetíně.

DI si dovoluje požádat obec o provedení následné kontroly místních komunikací napojujících se na silnice I. a III. třídy, zda jsou opatřeny dopravními značkami číslo C la (Dej přednost v jízdě) a C 2 (Stůj, dej přednost v jízdě).

Upozorňuje na povinnost vlastníka místních komunikací řádně tyto označit dopravními značkami dle vyhlášky FM číslo 99/89 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích.

a) OBR doporučuje projednat v OZ, odpovědět na tento dopis a to rychlost v obci u silnic I. a III. třídy neomezovat ani nezvyšovat. OBR doporučuje k projednání OZ. b) OBR ukládá prošetřit dopravní značení na místních komunikacích a sjednat nápravu. OBR ukládá. c) OBR navrhuje po projednání v OZ případně snížit stanovenou rychlost z 50 km/hod na 40km/hod u místních komunikací, (jen vybrané lokality dle požadavků občanů a pod.). OBR doporučuje k projednání OZ.

❖ Starosta obce informoval přítomné o výsledcích soutěže „Vesnice roku 1997“. Slavnostní vyhodnocení a předání cen se uskuteční ve Sv. Jáně nad Malší u Českých Budějovic dne 20.2.1998. Naši obec bude zastupovat starosta obce.

❖ Starosta obce seznámil členy OBR se „Zprávou o hospodaření obce za rok 1997“, OBR ji bere na vědomí a doporučuje OZ ke schválení.

OBR doporučuje OZ ke schválení.

❖ Starosta obce informoval členy OBR o návrhu na slevu ceny knihy Liptál na 120 Kč,- (brožovaná) a 160,- Kč (vázaná). Jde o doprodej zásob.

Doporučujeme občanům, aby této možnosti využili a zakoupili nebo nabídli tuto knihu svým příbuzným, kteří žijí mimo naši obec.

❖ Starosta obce informoval přítomné o přípravě na vydání obecně závazných vyhlášek obce :

O likvidaci odpadů v obci.

O poplatcích z hracích automatů v obci.

Tyto obecně závazné vyhlášky budou připraveny ke schválení OBR do 31.05. 1998

❖ Starosta obce informoval přítomné o možnosti příspěvku státu na zřízení bytových jednotek pro kazachské občany. V obci nelze zatím takové bytové jednotky vybudovat. OBR ukládá odpovědět na písemný dotaz v tomto smyslu.

❖ OBR byla informována o neustále probíhajících jednáních s občany o souhlasy se vstupy na pozemky z důvodu vyřizování Územního řízení plynofikace obce Liptál. Jedná se především o strouhu - Řeha, Krévovala, pozemky ŠKÚ u ZvŠI v Liptále a celý blok v Dolansku od Mmuštika Miloše po Mikšíka Jana. OBR ukládá pokračovat v jednáních.

❖ Starosta obce navrhl vydání mimořádného Informačního zpravodaje obce Liptál s aktuálními údaji (telefony a pod.). OBR schvaluje. Miroslav Vaculík, starosta

Informace z veřejného zasedání Obecního zastupitelstva v Liptále

dne 30.3.1998

❑ Starosta obce seznámil přítomné s jednáním ObR č.38-41. Byly podány informace k těmto záležitostem :

a) pronájmu prostor bývalé ZvŠ v budově ZŠ, nebo možnému využití na MŠ (zadána studie), o pronájem dalších místností v zámku požádala firma INVOGLAS.

b) vyhodnocení topení v kotelně ZŠ a hledání úspor nákladů na vytápění. Topení je v souladu s požadavky na vytápění tohoto typu budovy. Bude proveden způsob přípravy teplé užitkové vody.

c) nutno vypracovat Povodňový plán obce do 31.5.1998

d) doplnit dopravní značení v obci se zaměřením na boční výjezdy, rychlost na místních komunikacích zatím neupravovat

e) do 30.6.1998 zpracovat Vyhlášku o likvidaci odpadů v obci

f) byla podána informace o přípravě k vydání knihy „Liptál ve fotografiích“ a o sleeve knihu „LIPTÁL“(na 120,- a 160,- Kč).

g) prodej učitelské bytovky č.p. 433 v Liptále zadán JUDr. Kuříkovi

h) plynofikace obce pokračuje přípravou podkladů pro Územní rozhodnutí, dosud nejsou vyřízeny všechny souhlasy se vstupem na pozemky, zatím nedořešena otázka mlýnského náhonu, vlastníci p.Řeha a paní Krevová.

❑ Starosta obce seznámil přítomné s výsledky inventarizace v r.1997. Pro uvedený rok nebylo nutno provádět fyzickou inventuru všech složek. Byla provedena pouze inventarizace zásob, finančních prostředků a byly připsány přírůstky za rok 1997 a provedeny odpisy u zásob materiálu. Výsledky inventarizace za rok 1997 OZ schvaluje.

❑ Starosta podal informaci k výsledku hospodaření za rok 1997 dle rozpočtu obce na rok 1997. Ze zprávy o hospodaření v roce 1997 vyplývá, že byly naplněny příjmové a výdajové položky

v souladu s rozpočtovými opatřeními na rok 1997. Celkové příjmy: 11.092 000 Kč. Celkové výdaje: 10.721.000,- Kč. Tyto výsledky však nebyly dosud odsouhlaseny auditem, bude provedeno ve II/IV 1998. OZ schvaluje.

❑ Starosta obce seznámil přítomné s plněním rozpočtu za I-3 /98. Příjmy do rozpočtu obce přichází nepravidelně (daň z příjmů fyzických osob, právnických osob a daň se závislé činnosti). Nad plánovaný rámec bude nutno zabezpečit výdaje na dokončení tachimetrického zaměření obce nutného pro projektování inženýrských sítí, (cca 80.000,- Kč), na opravu komunikace do Hlubokého v rozsahu cca 500 m (180.000,- Kč), a dále na vypracování stavebně historického průzkumu pro opravu zámku (30.000,-Kč). OZ bere na vědomí.

❑ Prodej pozemků:

a) Jaroslav Fendrych žádá odprodat samostatnou parcelu č.3923-ost.plochy, výměry 164 m2, před svým rodinným domem č.p.432. Tento prodej v minulosti odsouhlasil MNV v Liptále, pan Fendrych již zaplatil částku 656,-Kčs, k registraci KS však pro nedoložení vyjádření ONV nedošlo. Tuto částku při realizaci KS odečíst od stanovené ceny.

b) Jan Mikulenčák, Vsetín, Rokytnice 441 žádá odprodat část parcely číslo 245/1, cca 100 m2. Tento pozemek ve svažitém terénu navazuje na garážemi zastavěnou část, využívaný v současné době panem Mikulenčákem na skladování různého materiálu. Pro obec je nevyužitelný a je možno jej žadateli odprodat.

c) Eduard a Roman Freundovi, Liptál č.p.207 žádají odprodat část parcely č. 2608/23 - ost.plochy, komunikace. Jedná se o dodatečně narovnaní majetkových vztahů, kdy stavba zděné garáže byla situována na pozemku obce. Další část uvedeného pozemku bude sloužit pro zpevnění břehu potoka, stavbu hráze a splávků. Přesná výměra bude určena geodetickým zaměřením

tak, aby stavby zůstaly na pozemcích vlastníka. OZ prodej uvedených pozemků schvaluje za cenu 30,-Kč/m².

❑ Starosta obce seznámil přítomné se žádostmi o doplnění ÚPD SÚ Liptál těchto žadatelů:

1) Zdeněk Křenek, Vsetín - Hluboké 658, žádá o dodatečné zařazení parcely 289/1 do ÚPD pro možnou výstavbu autodílny. Jedná se o místo navazující na místní část obce s průmyslovou zástavbou - 2 pily.

2) Jana a Josef Susňovi, Vsetín - Okružní 450/40, žádají o dodatečné zařazení parcely č. 3226/2 a 3226/4 do ÚPD pro možnou výstavbu 1 RD (lokalita Hluboké).

3) AVZO Liptál - radioklub žádá o dodatečné zařazení parcely číslo 289/3 na Baťkově do ÚPD pro rozšíření vysílacího střediska t.j. instalaci 2 ks mobilních buněk.

4) Vašut Roman, Vsetín - Bří Hlaviců 95 a Richard Kovařík, Vsetín-Rokytnice č. 402, žádají o dodatečné zařazení do plánu ÚPD parcely č. 3654/2 (856), 3655/7 (581), 3656/2 (662). Jedná se o výstavbu rodinných domků a jiných hospodářských staveb.

OZ doplnění ÚPD SÚ Liptál schvaluje.

❑ Obecní úřad dále vyzývá i případně další zájemce, kteří by chtěli stavět v místech, které neřeší směrny územní plán, aby si podali žádosti na obecní úřad do 20.4.1998, aby tyto mohly být posuzovány a projednávány společně.

❑ Starosta obce seznámil přítomné se žádostmi firem o pronájem nebytových prostor v levém bloku ZŠ. Jedná se o firmu PRIMA TRADING s.r.o., která žádá o pronájem cca 150 m² plochy. OZ tento pronájem neschvaluje.

❑ Starosta obce seznámil přítomné s nabídkou na vstup obce Liptál do sdružení měst a obcí Východní Moravy. OZ schvaluje.

Miroslav Vaculík, starosta

Svoz nebezpečného odpadu

Obecní úřad v Liptále připravuje na sobotu 16.května 1998 sběr velkoobjemového a nebezpečného odpadu v naší obci. Touto akcí, která bude stát naší obcí asi 30 - 40 tisíc Kč., by chtěl OÚ pomoci těm občanům, kteří by chtěli zlikvidovat různé odpady, které nejdou uložit do popelnic nebo do kontejnerů.

Jedná se zejména o tyto odpady: televizory, rádia, ledničky, domácí el. spotřebiče, staré matrace, koberce, linoale, křesla, gauče, kočárky, WC mísy, umyvadla, olejové automobilové filtry, plechovky a nádoby se zbytky barev, monočlánky, autobaterie, zářivky, znečištěné láhve, sklo od chemikálií,

zbytky přípravků na hubení škůdců a postřiky, staré kosmetické přípravky, staré léky, vyjeté motorové oleje, mořidla a rozpuštědla, plastové obaly a nádoby od škodlivin, opotřebené pneumatiky, hadry znečištěné barvami, oleji, vazelínou, dále obaly od sprejů apod.

Sběr bude proveden v dolansku u obchodu, ve středu obce u ZŠ a v hořansku na Špicí. Další informace budou oznámeny místním rozhlasem v týdny před akcí.

Společenská kronika

Životní jubilea: duben - květen - červen 1998

60 let		
Anna Zeťáková	152	02.04.1938
Vojtěch Vodák	28	22.04.1938
65 let		
Ladislava Směnská	92	11.04.1933
Pavel Vaculík	278	23.04.1933
Ludmila Chrástková	433	22.05.1933
70 let		
Anežka Košutová	376	25.04.1928
Františka Svobodová	33	01.05.1928
Marta Malčíková	281	01.06.1928
Svatoslav Zavrták	186	19.06.1928
75 let		
Josef Pilíšek	387	11.05.1923
Julie Miková	463	31.05.1923
Liduše Tkadlecová	151	20.06.1923
81 let		
Vlasta Sušňová	130	03.04.1917
Vlasta Vaculíková	53	08.04.1917
84let		
Alois Frýdl	279	10.04.1914
85 let		
Antonín Míka	90	10.05.1913
87 let		
Ludmila Blažková	326	03.06.1911
Františka Evjáková	330	20.06.1911
95 let		
Marie Geržová	106	01.06.1903

Všem občanům srdečně blahopřejeme !

Sňatky našich občanů: leden - březen 1998

neuskutečnil se žádný sňatek

Přihlášení občané do Liptálu: leden - březen 1998

05.01. Marie Vrzalová Liptál 5 (přechodný pobyt)

Odhlášení občané z Liptálu: leden - březen 1998

12.01. Jana Jungwirthová Liptál 410 do Vsetína
12.01. Denis Jungwirth Liptál 410 do Vsetína

Úmrtí: prosinec 1997 - březen 1998

21.12.1997 Karel Frýdl Liptál 292 89 let
27.12.1997 Josef Matoška Liptál 143 70 let
28.12.1997 Julie Matošková Liptál 87 73 let
01.01.1998 František Paták Liptál 59 76 let
16.02.1998 Božena Šimková Liptál 268 76 let
06.03.1998 Františka Smilková Liptál 123 90 let

Všem pozůstalým vyjadřujeme upřímnou soustrast.

Narození: leden - březen 1998

03.01. Kristýna Navrátilová Liptál 153
15.01. Michaela Cedidlová Liptál 3
02.02. Vojtěch Šenkýř Liptál 309
25.02. Adéla Valčíková Liptál 38
05.03. Marie Vaculíková Liptál 178
09.03. Petr Vaculík Liptál 179

Rodičům našich nových občánků blahopřejeme.

Přehled za rok 1997

Narozeno:

12 dětí, z toho 5 chlapců 7 dívek

První narození 1997:

Jiří Navrátil, Liptál 153, nar. 3.1.1997
Michaela Bařinová, Liptál 52, nar. 6.1.1997

Nejmladší občanci 1997:

Petr Kovář, Liptál 313, nar.27.10.1997
Sabina Výchopňová, Liptál 366, nar. 8.9.1997

Zemřelo:

15 občanů, z toho 8 mužů 7 žen

Přihlášeno do obce k trvalému pobytu:

18 občanů

Přihlášeno do obce k přechodnému pobytu:

3 občané

Přehlášeno na jiné číslo popisné v obci:

18 našich občanů

Odhlášeno z obce:

14 občanů

Sňatky našich občanů:

9 sňatků, z toho 7 občanských, 2 církevní

Rozvody:

1 rozvod

V srpnu 1997 oslavili manželé Alois a Anna Kovaříkovi z Liptálu č.p.337 zlatou svatbu - 50 let společného života. Dodatečně ještě jednou blahopřejeme.

Naši nejstarší spoluobčané:

Marie Valchářová Liptál 37 nar. 01.11.1900
Marie Geržová Liptál 106 nar. 01.06.1903
Karel Sušeň Liptál 130 nar. 26.11.1908
Karel Smílek Liptál 133 nar. 28.10.1909
Karel Olšák Liptál 104 nar. 05.11.1909

Přejeme jim hodně zdraví a spokojenosti do dalších let.

Připravila: Jana Vráblíková

Životní minimum

K 1.4.1998 dochází opět ke změnám částek životního minima dle zák.č.42/1998 Sb. ze dne 23.2.1998. Tyto částky jsou potřebné pro výpočet nároku na sociální dávky (sociální příspěvek, příspěvek na bydlení, přídavky na děti apod.).

§ 1 - Částka ŽM, které se považuje za potřebnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb občana činí měsíčně:

- 1560,- Kč, jde-li o dítě do 6 let
- 1730,- Kč, jde-li o dítě od 6 do 10 let
- 2050,- Kč, jde-li o dítě od 10 do 15 let
- 2250,- Kč, jde-li o nezaopatřené dítě od 15 do 26 let
- 2130,- Kč u ostatních občanů.

§ 2 - Částka ŽM, která se považuje za potřebnou k zajištění nezbytných nákladů na domácnost činí měsíčně:

- 1300,- Kč, jde-li o jednotlivce
- 1700,- Kč, žijí-li v domácnosti dvě osoby
- 2110,- Kč, žijí-li v domácnosti 3-4 osoby
- 2370,- Kč, žije-li v domácnosti 5 a více osob.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1.dubna 1998.

Dále upozorňujeme občany, že kanceláře (referát sociálních věcí), ve kterých se přijímají žádosti o sociální dávky, jsou přestěhovány do budovy bývalé staré polikliniky, u Bečvy. Úřední dny: pondělí a středa 8 - 17 hodin, úterý a čtvrtek 8-13 hodin. Tel.:611743.

Vážení rodiče předškolních dětí,

přijměte Vy a Vaše dítě pozvání na Den otevřených dveří v Mateřské škole v Liptále ve středu 22. dubna 1998 v době od 8.00 do 16.00 hodin.

Infomativně: - zápis nových dětí pro školní rok 1998-99 bude 7. května 1998

- mateřskou školu mohou navštěvovat jen děti zapsané při zápisu a docházející již od září.

Zvažte proto možnost docházky Vašeho dítěte do mateřské školy a přijďte se podívat. Rádi Vám zodpovíme na Vaše dotazy, všechno ukážeme a domluvíme se.

Na Vás i Vaše dítě se těší kolektiv zaměstnanců a Eva Krausová - ředitelka.

Karneval v mateřské škole

Každoročně organizujeme karneval dopoledne, ve slavnostně vyzdobené tělocvičně Mateřské školy v Liptále. Bylo nám však líto, že rodiče, kteří mají s kostýmem tolik práce, přijdou o pěkný zážitek. Proto jsme letos zvolili odpolední program v prostorách jednoho oddělení.

V pátek 27.2.1998 vyvrcholily všechny přípravy. Děti od rána hovořily o připravených maskách a pomáhaly s výzdobou třídy. Po krátkém odpoledním odpočinku a slavnostní svačince se onečně přestrojily do

kostýmů a čekal na ně dárek v podobě maňáskového představení. Pak se

na „molu“ představily přítomným rodičům a prarodičům, dostaly medaili

a začalo právě kamevalové veselí.

Odpočinkem byly soutěže v sázení brambor a rybolovu a po malém občerstvení se tance zúčastnili i rodiče.

Velkou radost způsobily hry s nafukovacími balónky, ale pak již byl konec kamevalu a utancované děti se naposled prošly a naposledy ukázaly své krásné kostýmy. Všechny byly moc pěkné a nám všem, ale hlavně dětem zůstaly pěkné vzpomínky.

Eva Krausová, ředitelka MŠ

Od Velikonoc do letnic

Skončil pochmurný půst, přišlo jaro a s ním nové naděje. A že Velikonoc patří k největším svátkům v roce, tak se hodně vařilo a hodně peklo, pokud bylo ovšem z čeho. V chalupě se čistilo, pořizovalo se nové nádobí. Drhly se i lopáče (lopaty na podávání do pece), začouzená a začeměná ohřebila i dešky na válání těsta. A co teprve v domácnostech měšťanských! „Všecko muselo vonět jarem a čistotou. Aji botky musely být nové, a šatky.“

Na panské tabuli se o velikonočních servíroval beránek: z horských salaší jej poddání k Velikonocům odváděli už v 16. a 17. století. Jehně, kůzle nebo vyjimečně i sele bylo oblíbenou velikonoční pochoutkou i v městských a selských staveních a bylo k tomu tak donedávna.

Zelený čtvrtek

Na zelený čtvrtek nastal velký půst a vládl až do Bílé soboty, do glória, do zaznění zvonů, které od Zeleného čtvrtku byly zticha. Hospodyně vařily polévky zasmážené lojem nebo máslem, zeleninové omáčky s brambory, čočkou a k tomu všemu vejce.

Obcí s velkým rámušem přešli rapáčníci či hrkači. Už předtím si zvolili svoje dva pány, své vůdce, a potom se seřadili do dvojstupu. Na Zelený čtvrtek po třikrát obešli celou vesnici. Večer se uložili v některé větší jizbě na slámě, domů nešli.

Velký pátek

Časně ráno, ještě před východem slunka, přicházeli na Velký pátek lidé všeho věku k potokům, aby se omyli v tekoucí vodě. Tak si prý uchránili zdraví na celý rok. Kdysi do potoka vehnali i dobytek a dokonce se sem přineslo i náčiní z kuchyně. Omyla se máselnice i díže a potom prý nemělo chybět máslo a chleba.

O Velkém pátku byl půst největší. I ten největší kuřák si nezapálil, nepila se kořalka a muži nespávali se ženami. Jídlo se odbylo kouskem chleba, na Kloboucku bílou kyselici, do které se vhodila natvrdo uvařená vejce, nebo se v polévce ztratila čerstvá vejce. pilně se však peklo.

Obřadním velikonočním jídlem bylo pečivo se zapečenou klobásou, uzenným masem nebo i jiným masem a vždy též s vejci. V různých částech kraje mělo toto pečivo různou podobu i název: mazanec, nadívání, baránek, babička, baba apod. Ve Slopném se zase připravovalo úšelo z podmáslí, vajec a slaniny: kdo na velikonoce nepojedl úšela, ten byl potom po celý rok nemocný.

Bílá sobota

Na Hutisku upekli na Bílou sobotu hruškový vdolek, zvaný ščedrák. Část patřila dobytce, druhá část žebračkám. Vdolek ščedrák se musel spořádaně krájet. Kdyby se trhal rukama, pozbyl by svoji ochrannou sílu.

Kromě obvyklých vdolků a vdolečků se ve Valašských Kloboukách upekli pro každého člena rodiny velký makovník, dlouhý až 40 cm: rozdávaly se na Bílou sobotu. Hrkači vybírali za rapáčování dům od domu. Vajíčka skládali do proutěného koše, který ponášeli páni. Vybralo se i něco peněz. Na konci vsi posedali a nastalo velké dělení. Nejvíce dostali páni, potom tragačníci a nejméně malí chlapci klepáčníci. Skoro každé skončilo dělení rvačkou. V některých obcích napekly hospodyně pro velikonoční rapáčníky jídáše, zvláštní velikonoční pečivo ve tvaru jelínků, lišek a jiných zvířátek nebo v lidské podobě. Na Vizovicku se pro hrkače a děti, které přišly na pomlázku, upekly mrváně, spletené z pramének těsta. V Nedašově se pekla Calta, velká kynutá buchta, zdobená povraženými sušenými švestkami a posypaná posýpkou nebo jen politá horkým máslem.

Velikonoční neděle

Sváteční jídlo o velikonoční neděli sestávalo z uzenného masa, ze zelí a brambor, jinde měli skopové maso nebo králíka, navíc se jedla svěcená jídla a pečivo. Svěcená vajíčka někde nakrájeli do mísy s kyselou omáčkou.

Nejinak tomu bylo i na Prostřední Bečvě. „Chystalo se na Velkou noc. Budou se péci vdolky a vdolečky, zapekance s uzenným špekem a s uzenným masem a z piškotového těsta baránek. Místo očí jsme mu dali pepř nebo nové koření, na krk mašličku a do hubičky zelený asparágus. - Po Gloria bylo veselo. Na stole vdolky a vdolečky, na talíři nakrájené zapekance a uprostřed stola baránek.“

Šmigrúst

O pondělní pomlázce (mrskačce, šmigrústu) byli chlápci obdarováni vejci a pečivem - jídáši, mrváni, vdolečky apod. Na Vizovicku se jedno vajíčko nechalo pro kravaře a dostal je až při prvním výhonu dobytka na pastvu. „Na šmigrúst sme dostali od křesného tatíčka a maticky veliký vdolek, pemníkové kúsky a doma malované vajca všelijaké barvy.“ Děti dostávaly u kmotříčků veliký vdolek, zdobený dvanácti menšími vdolečky. Jinde se jim nachystaly zvláštní vdolky, šmigrústníky.

Po Velikonocích přišel „Juří a odemknul zem“, její plodivou sílu, a po sva-

tém Jiří tajemná filipojakubská noc v předvečer prvního máje. Chlapci v ten večer stavěli svým vyvoleným máje a u jednoho zvlášť hezkého děvčete se sešli na hostinu. Děvčata přinesla buchty a baby (prosté kynuté buchty), chlapci se postarali o pivo a kořalku. tak tomu bylo ještě v polovině 19. století. Koncem května se máj kácel. Stálo-li v dědině více májů, vyvolil se máj nejhezčího (a dodejme, že i nechudého) děvčete a u jeho domu se pak konala celá slavnost. Jejho otce stála tato pocta celou čtvrťku piva.

Boží tělo

Do rozkvetlé jamy přírody spadal církevní svátek, lidově zvaný boží tělo. Patříčně se svítel zejména ve městech a měšťanských rodinách. V Rožnově u Majerů měli ten den na oběd kuřata a první jamí salát.

Letnice

Začátkem léta se slavily svatodušní letnice. V neděli se podával vydatný oběd jako v jiný sváteční den. Napekly se vdolky, koláče, na Vizovicku i záhybáče s tvarohovou nebo povidlovou náplní.

Svatodušní pondělí

Na svatodušní pondělí se však jedlo mimo dům. Celé rodiny vycházely na svá oblíbená místa za vesnicí, na pasínek, pod mohutný dub nebo k potůčku. Z několika kamenů složili ohniště, nanosili dříví a na rendlíku, který si přinesli z domu, smažili vaječninu, vajíčka na slanině, někde přidali i klobásy, ojedinele i mladé vrány, a pila se kořalka, pivo nebo burčák. V družné zábavě vydrželi u ohně až do setmění. Tento obyčej se v mnoha vsích udržuje ještě doposud. Během 20. století se z rodinného obyčeje stala záležitost kolektivní, ať už ji pořádají společenské organizace nebo skupiny sousedů nebo mládeže.

I když se s pasením dobytka započalo povětšinou už před letnicemi, považoval se výhon dobytka o svatodušním pondělí za oficiální započítání letní pastvy a byl provázen mnohými obyčejí: stádo krav se vajíčkem obkúlalo dokola, aby se dobytek držel pohromadě apod.

Pasák se nemohl podílet na rodinném smažení vaječiny, a proto jej hospodyně ráno taktéž vybavila máslem, vajíčky, železným rendlíkem, někde i sýrem a vdolky. Na jižním Valašsku se o svatodušním pondělí vyhánělo už po půlnoci. Kdo přihnál první, stal se králem, posledního přezývali ještě dlouho po letnicích záprdek. Protože se od letnic pášlo na společné obecní pastvině, připravovala se hostina také společně.

Úryvky z knihy Jaroslava Štíky Lidová strava na Valašsku

Vánoční zpívání koled

Další z pořadů SVPT Lipta se uskutečnil z popudu p. ing. Ladislava Michálka v neděli 21.12.1997 v 15 hodin v kostele československém evangelickém v Liptále. Účinkovaly všechny 4 skupiny souboru - děti, základní, senioři pod vedením p. Pavly Kneblkové, Aleny Maliňákové, Štěpána Pírka a Josefa Lukáše. Velmi zdařile celý program profesionální formou doprovázela cimbálová muzika Vsacánek pod vedením p. Rudolfa Magdona. Autorkami programu byla p. Pavla Knebllová a Jamila Pírková. Konferovala p. Marie Machalová.

Koncert v těchto majestátních prostorách a tak, jak byl připraven, v tomto podání - asi padesátí prochládných účinkujících od nejmladších až po ty starší, ale o to s vřelejším a srdečným projevem - oslovil jistě každého z přítomných diváků. Svátečně nás všechny naladil na nejkrásnější čas v roce, na čas vánoční. Dýchly na nás Vánoce s celou jejich posvátností a snad jsme se alespoň díky tomu všichni stali na chvíli trochu lepšími. Kéž nám to všem vydrží co nejdélejší dobu.

Poděkování patří zejména p. faráři Vodovi a celému farnímu sboru Českobratrské církve evangelické v Liptále za jejich ochotu umožnit pořádání této akce a zároveň za jejich po-

moc. Výtěžek dobrovolného vstupného byl věnován tomuto sboru.

Přejme si, aby tato nová příležitost k našemu společnému a srdečnému setkání získala každou tradici. Proto si Vás všechny již dnes předem jménem všech účinkujících dovolujeme pozvat 20. prosince 1998 na další toto milé sváteční setkání.

Jana Vráblíková
(foto R. Staněk)

XI. Dětské folklorní dny Liptál, 5., 6. a 7. června 1998

Letos počátkem června se již po jedenácté sejde v Liptále folklorní mládí nejen místní, ale i vybraní zástupci z Valašska a ze zahraničí.

Vedle tradiční spolupráce s pořadateli Rožnovské Valašky budeme letos úzce spolupracovat i s Park Hotelem Všemina. Další novinkou v programu je zařazení přehlídky - soutěže dětských zpěváků pod názvem „O liptálského ptáčka - zpěváčka“.

V současné době jsou v jednání účasti těchto dětských folklorních souborů: Jaloveček Hovézí, Malý Vsacánek Vsetín, Malý Radhošť Rožnov p. Radhoštěm, Barvínek Zlín, Hlubina Ostrava, Kyjovjána Kyjov, Malá Rusava Bystřice p. Hostýnem, Slavičánek Slavičín a samozřejmě obě liptálské skupiny - Malušata a Malá Lipta.

Ze zahraničních účastníků jsou v jednání národopisné kolektivy z Pobaltí, Číny, Thajska a Kazachstánu.

Definitivní účastníci budou známi po uzavření smluv do 30.4.1998.

Předběžný program:

Pátek, 5.6.1998

17.00 - vystoupení zahraničních účastníků v kulturním areálu Všemina Park Hotel Všemina

Sobota, 6.6.1998 i neděle 7.6.1998

09 -12.00 - přehlídka zpěváků

13 -14.00 - prostorové zkoušky

09 -12.00 - hry dětí (všech, nejen folklorních souborů)

15 -16.30 - hlavní programy

Pořadatelé doufají v nedeštivé počasí, programy jsou připravovány do kulturního areálu v Liptále.

